

CAN

SYNDROM TÝRANÉHO DÍTĚTE

Co to je?

Jde o jakoukoliv formu týrání, zneužívání a zanedbávání dětí, která je pro naši společnost nepřijatelná.

Dítě nejčastěji poškozují jeho rodiče a další členové rodiny.

Jak poznáme u dítěte?

1) fyzické známky

opakovaná zranění včetně zlomenin

modřiny

řezné rány

otoky částí těla, například rtů, tváří,
zápěstí

stopy po svazování

otisky různých předmětů na těle

natrhnutí ucha

otisky dlaně a prstů

stopy po opaření nebo popálení
cigaretou

Jak poznáme u dítěte?

2) změny v chování

celková stísněnost a nezáměr o dění kolem
zvýšená opatrnost v kontaktu s dospělými
úzkost a vyděšené reakce v přítomnosti
konkrétních dospělých osob nebo v situaci,
kdy je dítě s dospělým samo

vyhýbání se školním a mimoškolním
aktivitám

nápadně lhostejné postoje, výroky typu
„mně je to jedno“

agresivní napadání a šikanování vrstevníků
zvýšená citová dráždivost a agresivní
projevy na sebemenší podněty
potíže se soustředěním a zhoršení
prospěchu ve škole

váhání s odchodem domů po vyučování
neomluvené absence ve škole

odmítání jídla nebo přejídání
sebepoškozování

Zanedbávání

známky

trvalý hlad
podvýživa
chudá slovní zásoba
špatná hygiena
zkažené zuby a časté záněty dásní
nevhodné oblečení vzhledem k počasí
nedostatek dohledu
vyčerpanost, přepracovanost
s dítětem se nikdo neučí, nezajímá se o jeho školní povinnosti
vyhození z domova

projevy

má chudé nebo velmi špatné vztahy s rodiči
touží po citu a pozornosti jakéhokoliv dospělého
je neobvykle unavené až apatické, někdy naopak nezvládnutelné všechno jí hltavě a hladově
chodí za školu nebo do ní chodí pozdě
zdráhá se odcházet domů
žebrá o jídlo, peníze nebo jiné věci

Sexuální zneužívání

Je každé nepřiměřené vystavení dítěte sexuálnímu činu nebo chování, které vede k uspokojování potřeb zneuživatele.

Pohlavní zneužívání je závažným trestným činem proti lidské důstojnosti, na který se vztahuje povinnost překazit jej.

Překazit znamená, že zabráníte páchání nebo dokončení takového jednání (oznámit orgánům činným v trestním řízení).

Sexuální zneužívání

aktivní

sexuální hry

pohlavní zneužití

ohmatávání

manipulace v oblasti erotogenních zón

znásilnění

incest

pasivní

exhibice

video pornografie

audiopornografie

fotopornografie

zahrnutí dětí do sexuálních aktivit
dospělých

Kdo řeší a s kým

Řeší školní metodik prevence ve spolupráci s výchovným poradcem, školním psychologem, třídním učitelem, se školským poradenským zařízením, pediatrem, orgánem sociálně právní ochrany dítěte

U každého podezření o výskytu daného jevu musí být vždy informován ředitel školy.

Legislativa

Zákon č. 40/2009 Sb.

(ohlašovací povinnost, jestliže mám důkazy o trestném činu)

Zákon č. 359/1999 Sb.

(ohlašovací povinnost, jestliže mám podezření o trestném činu)

Jak postupovat

- 1) Všimnout si změn chování či fyzických znaků týrání či zanedbávání
- 2) Rozhovor s dítětem (v klidném a přívětivém prostředí, možno nabídnout občerstvení)
- 3) Když je dítě nedůvěřivé – individuální přístup; kontaktovat PPP, Linku bezpečí či nějaké spolužáky, osoby, jimž by žák sdělil, jaká je skutečnost
- 4) Kontaktovat odborníka

Kontakt s odborníkem

- ▶ Při fyzických známkách pediatra
- ▶ Při podezření PPP, v případě potřeby jde zažádat o kontakt bez přítomnosti rodiče
- ▶ OSPOD – pokud máme podezření
- ▶ PČr - pokud máme důkazy trestného činu

Doporučené kontakty

Dětské krizové centrum, tel: 241 484 149

Internetová poradna:
problem@ditekrize.cz

Linka bezpečí, tel: 800 155 555

Linka důvěry RIAPS: 222 580 697,
linka@mcssp.cz www.capl.d.cz/linky.php (adresář linek důvěry v celé ČR)

Doporučená literatura

BECHYŇOVÁ, V., et al. *Syndrom CAN a způsob péče o rodinný systém*. 1. Praha : IREAS, 2007. 236 s. ISBN 978-80-86684-47-5

DUNOVSKÝ, J.; DYTRICH, Z.; MATĚJČEK, Z. *Týrané, zneužívaná a zanedbávaná dítě*. Grada: Praha, 1995. ISBN: 80-7169-192-5

HANUŠOVÁ, J. *Násilí na dětech- syndrom CAN*. Vzdělávací institut ochrany dětí: Praha, 2006. ISBN:80-86991-78-4

VANÍČKOVÁ, E. *Interpersonální násilí na dětech*. 1. Praha : [s.n.], 2009. 39 s. ISBN 978-80-7440-001-8

Další doporučené materiály

https://www.google.cz/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=2ahUKEwi_5Ynrv63gAhUC16QKHWtdBhoQFjAAegQIChAC&url=https%3A%2F%2Fis.muni.cz%2Fth%2Ffbz65%2Fkomplet.pdf&usg=AOvVaw24clrTKt5EbUnvcVcwqw1w

Film Jakub od Davida Vignera +
metodika

Film Zuřivec od Anity Killi + metodika pro
2. stupeň ZŠ (doporučeno absolvovat k
filmu školení)